

OKUL ÖNCESİ DÖNEM İŞİTME ENGELLİ ÇOCUKLARIN MÜZİK EĞİTİMİ ETKİNLİKLERİNDE DİKKAT EKSİKLİĞİNİ GELİŞTİRME BECERİSİNE AİT İNCELEME

Yrd. Doç. Dr. Tülin Malkoç
Marmara Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi, Göztepe
tmalkoc@marmara.edu.tr

Funda Ceylan
Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi
fundaceylan@yahoo.com

Abstract

The Hearing Impaired Children, just like other children, show physical actions during musical activities, to the extent that they can feel the music. They can dance, make rhythmic movements and accompany songs. Children subject to this study are the ones which can hear with the assistance of various hearing instruments. The attention skills of hearing impaired children are suitable for development, similar to that of other children. Thus, a study was conducted on the Rehabilitation Skills regarding Attention Deficit in Musical Activities of Preschool Hearing Impaired Children

The subject group of the research included 20 students of the Turkish Hearing and Speech Rehabilitation Foundation, at the age group of 5-6 years. The subject group was divided into two sub-groups of 10 children, namely the experimental and control groups. The "Beş Yaş Çocuklarının Dikkat Toplama Testi (FTF - K)" Concentration Test for Five-Year-Old Children was used in the research. The mentioned test was applied to the students in the experimental and control groups, both prior to and after the study. The data obtained from the study was analyzed employing the appropriate statistical techniques.

Key Words: Preschool, Hearing Impaired, Musical Education, Attention Skills.

GİRİŞ

İnsanlar işitme, anlama ve konuşma yolu ile iletişim kurarlar. Bu noktada şüphesiz ki işitme duyusu en önemli duyularımızdan biridir ve bu duyunun eksikliği günlük hayatta çeşitli zorluklara sebep olmaktadır. Normal çocuklarda olduğu gibi işitme Engelli çocuklarda da eğitim çok önemli bir etkinliktir, dolayısıyla işitme engelli çocukların eğitim ihtiyaçları göz ardı edilmemeli, bu konuya gereken önem verilmelidir. Özellikle son yıllarda artan çalışmalar da Müzik Eğitiminin bir çok gelişim özelliğini desteklediği ve çocukların etkili iletişim, dikkat gibi becerileri müzik eğitimi yoluyla geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Bu denli önemli olan müzik eğitiminden işitme Engelli çocukları yoksun bırakmamak gerekmektedir.

İşitme Engelli Çocuklar diğer çocuklar gibi müzik etkinlikleri sırasında müziği hissedebildikleri oranda bedensel hareketlerde bulunurlar. Öğretmenlerini model alarak, dans edip ritim tutabilir, şarkılara eşlik edebilirler. Bu araştırmada söz konusu olan çocuklar duyum becerileri çeşitli işitme cihazları ile sağlanan çocuklardır. İşitme Engelli çocukların diğer çocuklar gibi dikkat becerileri geliştirilmeye uygundur.

Buradan yola çıkılarak araştırmada Okul Öncesi Dönem İşitme Engelli Çocukların Müzik Eğitimi Etkinliklerinde Dikkat Eksikliği Geliştirme Becerisine Ait bir inceleme gerçekleştirilmiştir.

Müzik Eğitimi

Kandır, 2003'e göre; "Müzik, duygu ve düşüncelerin seslerle ifade edilmesi olarak tanımlanmaktadır". Uçan, 2005, s. 14' e göre; "Müzik eğitimi temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme

veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim alan bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli, yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ve çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir”

Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Müziksel Gelişim

Uçan, 2005, s.16’ya göre; “Çocuğun müziksel özellikleri, genellikle çocukluk döneminin ilk yıllarından itibaren kendini belli etmeye başlar. Bu oldu, çocukta müziksel oluşum, gelişim, değişim ve biçimlenimin erkenden başladığını gösterir”.

“Yaşamın ilk aylarında bebekler başlarını müzik kaynağına çevirerek, dinlediği müzikle sakinleşip uykuya dalarak müziğe tepkilerini gösterirler. Bu ilk tepkilerin ardından, hareketleri ve sesleri duyduklarıyla ilgisiz bile olsa, bebek müzik uyarısına daha belirgin fiziksel ve sözel tepkiler vermeye başlamaktadır. Zamanla pasif duymanın yerini, daha aktif bir dinleme almaktadır. Duyduklarına ilişkin, bebeğin zevk ya da rahatsızlık duyduğu kolaylıkla anlaşılmaktadır. Daha sonraları bebek, başkalarının gerçekleştirilen sesleri ve hareketleri ilgi çekmek için sonradan doğal bir biçim de tekrar etmektedir” (Kandır, 2003,s. 18).

“Çocukların yaklaşık yarısında daha 2-6 yaşlar arasında görülmeye başlanan özel müziksel kımıldanmalar, hızlı bir gelişim içinde biçimlenen bireysel müzik yetenekleri olarak ilk en yüksek noktasına onuncu ve onbirinci yaşlarda erişir. Öteki çocuklar ise müziksel eğilim ve özelliklerini, genellikle, erginlik döneminde belli ederler(Uçan, 2005,s.16).

Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi

Güler, (2008), s.49’ a göre; “Çocukluk döneminden başlayan sağlıklı ve doğru yönlendirilmiş bir müzik yaşantısı, bireyleri gelecek yaşantılarında daha başarılı, daha mutlu ve dengeli kılacaktır. Çocuğun müziğe karşı doğuştan getirdiği ilgi çocukluk döneminde etkili bir eğitim aracı olarak kullanılabilir.Nitekim tarih boyunca dünyanın eski ve yeni bütün toplumlarının, müziğin eğitsel işlevini önemsedikleri görülür. Çocuğun doğal olarak sahip olduğu müzik ve dans eğilimi, aileler için çok değerli ve önemli bir eğitim aracıdır. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde müzik başlı başına bir eğitim alanı ve aracı olarak algılanmaktadır. Tüm çağdaş eğitim sistemlerinde olduğu gibi, öteden beri gelen eğitim anlayışlarında müzik en önemli alanların başında gelmektedir. Geçmişte, pek çok eğitimci, pedagoğ, düşünür ve devlet adamı müziğin eğitimsel işlevine inanarak bu işlevden etkin olarak yararlanma yoluna gitmişlerdir. Örneğin Aristoteles, eğitimde müziğe önemli bir yer vermiş olup; “Duyguları tam olarak anlatma konusunda hiçbir şey ritim ve şarkı söyleme kadar güçlü değildir. Mademki bu o kadar güçlü bir etkidir, şu halde müzik çocukların eğitiminde mutlaka kullanılmalıdır”, diyerek müziğin eğitimdeki önemine dikkat çekmiştir.”

“Okulöncesi dönemde müzik denildiğinde pek çok kişinin aklına sadece şarkı söyleme, rontlar ve bir çalgı çalmak gelmektedir. Oysa bu dönem çocukları için verimli bir müzik öğretimi pek çok tekniğin kullanılması ile oluşur. Bu tekniklerden en sık kullanılanları şunlardır: Sesi dinleme, ayırt etme, ses üretme ve tartım çalışmaları, Soluk açma ve şarkı söyleme çalışmaları, Yaratıcı devinim ve dans çalışmaları, Müzikli öykü çalışmaları” (Artan, 2008, s. 57). Ayrıca, “Müzik eğitiminin amaçları, gelişim alanları göz önüne alınarak şu şekilde sınıflandırılabilir İletişim, Farkında Olma ve Dil Gelişimi Motor Gelişim ile ilgili, Zihinsel Gelişim ilgili amaçlar ve yaratıcı, duygusal amaçlar”(Bal ve Artan, 1995, s.9).

İşitme Engeli Nedir?

Atay (2007) s.23’ e göre; “İşitme ve anlama, insanoğlunun diğer insanlarla ilişki kurma yoludur. Doğal olarak bu da dil aracılığı ile gerçekleşmektedir. Bu özellik ise; insanı sosyal bir varlık yapar ve düşünmesini, konuşmasını, böylece kendini ve düşüncelerini ortaya koyabilmesini sağlar. İşitmenin gerçekleşmesi için; sesin olması, sesin kulağa ulaşması, o sesin insan kulağının alabileceği frekans ve şiddet sınırları içinde olması, kulaktaki dış, orta ve iç bölümleri aşması, merkeze ulaşması ve merkezce algılanması gerekmektedir. Bu işlevlerden birinin aksaması işitme engelini ortaya çıkarabilmektedir”.

Özbey, 2009, s. 126' ya göre; İşitme kayıpları hafif, orta, ileri ve çok ileri şekillerde görülmektedir. Dili öğrenme ve konuşma becerilerini edinmede, çocuğun işitme kaybı derecesi, bilişsel özellikleri ve çevresel faktörler etkili olmaktadır.

Atay (2007) s.23' e göre; İşitme kaybının bir diğer tanımı da şöyledir; "Bireyin işitme duyarlılığının kendisinin uyum, gelişim ve özellikle iletişimdeki görevlerini tam olarak yerine getirememesi durumudur".

İşitme Engelli Çocuklarda Eğitimin Önemi

"İşitme engelli çocukların, özel eğitim gereksinimleri olduğu bilinen bir gerçektir. Özel eğitimin başlangıcı ise, tanı konulduğu andan itibaren belirlenir" (Atay,2007, s.23).

"Çok hafif derecede işitme kaybı olan ve çeşitli işitme cihazlarını kullanan çocuklara ev ve sınıf ortamlarında gerekli düzenlemeler yapılarak rahat dinleme koşulları konusunda danışmanlık sağlanmalıdır. Hem normal hem de engelli çocuklar için okullarda düzenlenecek beden eğitimleri programları ile çocukların motor alandaki becerilerinin gelişimleri desteklenebilir. Okullarda verilen eğitimin yanında yaygın olarak çocuk jimnastik salonları, park ve bahçeler açılmalı ayrıca jimnastiğin önemi hakkında medya kuruluşları aracılığı ile aileler bilgilendirilmelidirler. İlgili bakanlık, belediye vb. ile işbirliği gerçekleştirilerek, spor ile ilgili hizmetler semtlerde çocukların ve ailelerin kolaylıkla ulaşabilecekleri biçimde organize edilmelidir. Bu konuda yapılacak teşvikler özellikle engelli çocukların gelişimleri açısından büyük önem taşımaktadırlar". (Erdoğan ve Kütükçü 2010 s. 19-20).

İşitme Engelli Çocuklarda Müzik Eğitiminin Önemi

Müzik eğitiminin çocukların çeşitli gelişimsel özelliklerini desteklediği göz önünde bulundurulduğunda, işitme engelli çocuklarında bu eğitimden mahrum bırakılmamaları gerekmektedir. İşitme Engelli Çocuklarda Müzik Eğitiminin tıpkı normal çocuklarda olduğu gibi önemli, ve rahatlıkla kullanılabilir bir araç olduğu yapılan araştırmalarda da görülmüştür. Örneğin; Temiz, (2007) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonucunda; ; "üç yaş döneminde 35-40 aylık çocuklara uygulanan ses eğitimi sonrasında; ses eğitimi sürecinin çocukların müziksel ses gelişimi açısından etkili bir süreç olduğu ve işitme kaybı değişkeninin çocukların müziksel ses gelişimini, diğer bir deyişle müziksel ses özelliklerini ayırt edebilme becerileri ile müziksel ses özelliklerine uygun şarkı söyleyebilme becerilerini olumsuz yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitim sürecinde çocukların müziksel gelişim özelliklerine ve bu özellikleri olumsuz yönde etkileyebilecek nedenlerin önemine dikkat çekilerek konu ile ilgili çalışmalar yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

İzgu (1993) tarafından gerçekleştirilen tez çalışmasında ise, "İstanbul'da biri total, diğeri ağır işitenler olmak üzere iki işitme engelliler okulunda, işitme kaybı 35-70 dB ile 70 dB. ve üstünde olan öğrencilerle müzik eğitimi çalışmaları yapılmıştır. Normal eğitim programlarından daha farklı bir eğitim programı gören bu okullardaki çocukların müzik eğitiminden yararlanıp yararlanamayacakları belirlenmiş, Bu okullarda yapılan müzik eğitimi çalışmaları, işitme engelli çocukların işitme kaybı derecelerine bağlı olarak ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmada çocuklarda şarkı eğitimi, çalgı eğitimi ve müzik dinleme eğitimi uygulamaları, bu çocukların özelliklerine göre gerçekleştirilmiştir. Müziğin, işitme engeli bulunan çocuğun, çevresiyle iletişimini sağlaması, duygularını ifade etmesi, çocuğun müziği başarı getiren bir etkinlik olarak görmesi, zevkli grup çalışmalarına katılıp, birlikte çalışmaya teşvik olması, ritim ve ses yoluyla rahatlamasına neden olması, ses karşı ilgi duyması, diğer gelişim alanları ile bağdaştırılarak eğitim olanağından faydalanması, ses ve zihin aracılığı ile zaman kavramının daha hızlı kavranılmasını sağlaması bakımından İşitme Engelli Çocukların yaşamlarında önemli bir yerinin bulunduğu, ayrıca müzik eğitiminin işitme engelli çocuğun zihinsel, dil, duygusal, sosyal, bedensel ve psiko-motor gelişimine de etki ettiği sonucu ortaya çıkmıştır".

Dikkat

Bu bölümde Dikkat ile ilgili farklı tanımlara yer verilmiştir.

"Duygu ve düşüncenin bir konu ya da sorun üzerinde toplanması, zihnin uyanık bulunması durumu" (Oğuzkan, 1974).

"İstençli ya da istençsiz olarak bir olayı daha canlı duruma getirmek için tümü ya da bir parçası üzerinde anlık gücünün toplanması durumu"(Enç, 1974).

“Bireyin, uyarıcıları algılayabilmesi için, dikkatini o uyarana yöneltmesi gereklidir. Dikkat, farklı algısal, bilişsel ve motor görevlerin yerine getirilmesi sırasında beyindeki dikkatten sorumlu olan bölgedeki yapıların birbirleriyle ve başka beyin işlemleri ile ilişki kurması olarak adlandırılmaktadır”(Güneş, 2004, Akt: Derim, 2007, s.8).

“Bir başka deyişle, dikkat çevredeki birçok uyarandan, sadece o sıradaki ihtiyaçlar ve amaçlar doğrultusundakilerle ilgilenmeyi sağlayan, sinir sisteminin bir işlevi olarak tanımlanmaktadır” (Derim, 2004 ve Banich, 1997, Akt; Derim, 2007, s.8).

Banich (1997),Kolb ve Winshow (1996), “Parasuraman (2001) ‘e göre; Kesin olmamakla birlikte, sinir sisteminin bu işlevi için üç bileşenin sorumlu olduğu kabul edilmektedir. Bunlar; seçicilik, dikkatin denetimi ve uyanıklıktır”(Akt; Derim,2007, s.8) .

Dikkat İle Müzik Eğitiminin İlişkisi

“Okulöncesi müzik etkinlikleri kapsamında yer alan ritim çalışmalarıyla, çocukta dikkat, denge, tepki, büyük ve küçük kasların gelişimi etkilenmekte; ayrıca, organlar arası eşgüdüm sağlanmasına bağlı olarak çocuğun davranışları çeviklik ve incelik kazanmakta olduğunu söylemektedir” (Sun ve Seyrek ,2001, akt. Kuşcu, 2010). “Çocuk şarkı söylerken, şarkıya uygun olarak dans ederken, serbestçe hareket ederken, el-ayak, def, tahta sopalar, metalofon v.b ile eşlik ederken, eşliğe uygun olarak yürürken, sıçrarken ve benzeri davranışları yaparken dikkat de gelişir. Bu konu ile ilgili olarak söylenen şarkıların sözleri de dikkat geliştirici olmalıdır. Okulöncesi eğitim-öğretim programlarınca belirlenen sayı, renk büyük-küçük, ters-yüz, ön-arka, sağ-sol, ileri-geri, düz-eğri gibi kavramları vermek, geliştirmek için müzikten yararlanabiliriz “(Dinçer, 1992, akt. Kuşcu, 2010).

Amaçlar

“Okul Öncesi Dönem İşitme Engelli Çocukların Müzik Eğitimi Etkinliklerinde Dikkat Eksikliğini Geliştirme Becerisine Ait İnceleme” adlı araştırmayı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Öntest Puanları Arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Sontest Puanları Arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Önem

Bu araştırma;

- 1-Okul Öncesi Dönem İşitme Engelli Çocukların Müzik Eğitimi Etkinliklerinin deney ve kontrol grubundaki çocukların “Dikkat testi puanları” arasındaki farkı gösterebilmesi,
- 2-Konu ile ilgili çalışmalar yapan araştırmacılara ışık tutması,
- 3- Okulöncesi dönem çocukları için çok önemli olan “Müzik Eğitimi” ve “Dikkat” kavramlarına dikkat çekmesi ve bu iki kavramın çocuklar üzerindeki etkisini incelemesi,
- 4- Üniversitelerin Okul Öncesi, Özel Eğitim, İşitme Engelliler Öğretmenliği ve Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde okuyan öğrenci ve araştırmacılara katkıda bulunması bakımından önemlidir.

Varsayımlar

- 1.“Dikkat” Ölçülebilen bir kavramdır.
2. Seçilen araştırma grubu evreni temsil etmektedir.
3. Ölçme aracı geçerli ve güveniliridir.

Sınırlılıklar

Araştırma;

1. Türkiye İşitme Engelliler Vakfında Öğrenim Gören 10 deney ve 10 kontrol grubu olmak üzere toplam 20 İşitme Engelli Öğrenci ile,

2. 2009–2010 eğitim-öğretim yılı ile,
3. FTFK- Dikkat Testi ile,
4. Uygulanmış olan Dikkat Becerilerini Geliştirici Müzik Eğitimi Programı ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma Deneme modelindedir. “Deneme modelleri, neden- sonuç ilişkilerini belirlemeye çalışmak amacı ile, doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma modelleridir”(Karasar, 2009,s . 87).

Araştırma gerçek deneme modellerinden öntest- sontest kontrol gruplu model ile gerçekleştirilmiştir. Öntest-son test kontrol gruplu modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, diğeri kontrol grubudur. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler gerçekleştirilir (Karasar, 2009, s. 97). Bu bilgilerden hareketle; araştırmacının gerçekleştirileceği Türkiye İşitme Engelliler Vakfında öğrenim görmekte olan 20 çocuk deney ve kontrol grubu olmak üzere 10’ar kişiden oluşan iki gruba ayrılmıştır.

Kontrol grubu öntest ve son test’e tabii tutulmuş, bu gruba Dikkat Becerilerini Geliştirici Müzik Eğitimi Programı uygulanmamıştır.

Deney grubunda yer alan okul öncesi dönem 10 öğrenciye ise; 6 hafta boyunca haftada 2 saat araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan Dikkat Becerilerini Geliştirici Müzik Eğitimi Programı uygulanmıştır. Uygulamadan önce “Beş Yaş Çocuklarının Dikkat Toplama Testi (FTF - K)”Dikkat testinin ön testi yapılmıştır. Program uygulandıktan sonra son testi uygulanacak ve son olarak ön test ile son test arasındaki farklar incelenmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul’da bulunan okul öncesi dönem işitme engelli çocuklar oluşturmaktadır. Örneklemi ise, İstanbul’da Türkiye İşitme Engelliler Vakfı’nda eğitim alan yansız atama yolu ile seçilmiş 10 deney ve 10 kontrol grubu olmak üzere 20 işitme engelli çocuk oluşturmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılacak olan çocuklara veri toplama aracı ile ilgili önerge verilmiş ve 90 sn. içinde uygulama yapmaları istenmiştir. Araştırmada kullanılacak veri toplama aracı; deney ve kontrol grubundaki öğrenciler tarafından işaretlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama amacıyla "Beş Yaş Çocuklarının Dikkat Toplama Testi (FTF - K)" kullanılmıştır. Bu testte, çocuklardan, birbirine karıştırılmış elma ve armutların içerisinde armutları bulmaları ve işaretlemeleri istenmektedir. Yönerge 8 dk, egzersiz 90 sn. sürmektedir. Yönergelerin sözel olarak verilmesi gerekmektedir.

Testin Geliştirilmesi

Test Raatz & Möhling (1971) tarafından geliştirilmiştir. “Test 1968’de n=266, 5;0-6;3 yaşındaki çocuklara uygulanmıştır. 1970’de n=1170, beş-altı yaşlarındaki çocuklara uygulanmıştır. Son uygulamada yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey göz önünde bulundurulmuştur. Son olarak test-tekrar-test, n=100, yarım saat ara ile Frankfurt’ta; n=29, üç hafta ara ile Nordschein29 Westfalen’de; n=66, yedi ay ara ile uygulanmıştır. Türkiye’ de de, bu test Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi son sınıf öğrencileri tarafından Klinik Psikoloji Uygulamaları dersinde yönergenin anlaşılması ve testlerin uygulanması açısından beş-altı yaş grubundaki 30 çocuğa uygulanmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından Giresun ilinde ön çalışma yapılarak uygulanmıştır”(Kaymak, 1995, s. 16).

Güvenirliği

FTF-K testinin güvenilirliği test-tekrar-test metodu ile “saptanmıştır. 1969 yılının sonbaharında 20 çocuk yuvasında n= 100, 5 yaşındaki çocuklara yarım saat ara ile test- tekrar- test metodu ile FTF-K testi uygulanmıştır. 1. Ve 2. Test uygulamaları arasındaki korelasyon $r= 0.79$ ’dur”(Kaymak, 1995, s. 16).

“1971’de iki çocuk yuvasında n=29, 4 yaşındaki çocuklara üç hafta ara ile uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki korelasyon $r=0.85$ olarak bulunmuştur” (Kaymak, 1995, s. 16).

“Ölçek her araştırmacı tarafından her öğrenciye bireysel olarak uygulanmıştır”.

Verilerin Çözülmesi

Araştırma için “Beş Yaş Çocuklarının Dikkat Toplama Testi (FTF - K)” Dikkat Testinden elde edilen veriler SPSS İstatistik paket programına girilmiş ve İstatistiksel çözümler bu program yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözülmesi için uygun istatistikî yöntemler kullanılmış ve yorumlama bu yöntemlere göre elde edilecek veriler yoluyla yapılmıştır.

Süre ve Olanaklar

Araştırma 2010 Güz- 2011 Bahar dönemini kapsayan 6 haftalık eğitim- öğretim sürecinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma için gerekli tüm giderler araştırmacılar tarafından karşılanmıştır.

Tablo 1: Deney ve Kontrol Gruplarının FTFK- Dikkat Testinden Almış Oldukları Puanların Tanımlayıcı Değerleri

Solfej Testi	n	Öntest		Sontest	
		$\bar{x}$	SS	$\bar{x}$	SS
Deney Grubu	10	28.60	11.78	38.50	9.36
Kontrol Grubu	10	27.30	9.01	27.10	9.76

Kontrol grubu ve Deney grubunda bulunan öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi’nden almış oldukları puanlar incelendiğinde en düşük ortalamanın Kontrol Grubu sontestinde 27.10, en yüksek ortalamanın ise 38.50 ile Deney Grubu sontest puanlarında alındığı görülmektedir. Deney ve Kontrol gruplarının 10’ar kişi olması dolayısıyla fark analizlerinde non-parametric teknikler kullanılmıştır.

Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Öntest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	u	z	p
Kontrol	10	9.85	98.50	43.50	-0.49	--
Deney	10	11.15	111.50			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin FTFK- Dikkat Testinden aldıkları öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=0.49, p>0.05$).

Tablo 3: Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	n	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	z	p
Negatif Sıra	2	3.75	7.50	0.00	1.00
Pozitif Sıra	3	2.50	7.50		
Eşit	5				
Toplam:	10				

Kontrol Grubunda bulunan öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda iki test puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=0.00$, $p=1.00$).

Tablo 4: Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Öntest-Sontest Puanları Arasında Yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi Sonuçları

Sontest-Öntest	<i>n</i>	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	<i>z</i>	<i>p</i>
Negatif Sıra	1	1.00	1.00	-2.38	$p<0.05$
Pozitif Sıra	7	5.00	35.00		
Eşit	2				
Toplam:	10				

Deney Grubunda bulunan öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Öntest-Sontest Puanları arasında yapılan Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi sonucunda iki test puanları arasında, sontest lehine anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=2.38$, $p<0.05$).

Tablo 5: Deney ve Kontrol Gruplarında Bulunan Öğrencilerin FTFK- Dikkat Testi Sontest Puanları Arasında Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Grup	<i>n</i>	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	<i>u</i>	<i>z</i>	<i>p</i>
Kontrol	10	7.20	72.00	17.00	-2.55	$p<0.05$
Deney	10	13.80	138.00			

Deney ve Kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin FTFK- Dikkat Testinden aldıkları sontest puanları arasında, Deney grubu anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($z=2.55$, $p<0.05$).

Deney grubunun öntest ve sontest puanları arasında ve deney ve kontrol gruplarının sontest puanları arasında anlamlı farklılık bulunması, deneyin başarılı olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

ÖNERİLER

- 1- Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Müzik Eğitiminin önemi ve Müzik eğitimi uygulamaları ile ilgili seminerler ve hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.
- 2- Üniversitelerin okul öncesi, özel eğitim, müzik öğretmenliği ve işitme engelliler öğretmenliği bölümlerinin eğitim programlarına işitme engelli çocuklarda müzik eğitimi ile ilgili dersler konulmalıdır.
- 3- Müzik eğitimi programları çocukların dikkat becerilerini de geliştirebilecek şekilde düzenlenmelidir.
- 4- Benzer çalışmalar ve araştırmalar farklı yaş, örneklem gruplarıyla da gerçekleştirilmelidir.

WJEIS's Note: This article was presented at International Conference on New Trends in Education and Their Implications - ICONTE, 27-29 April, 2011, Antalya-Turkey and was selected for publication for Volume 1 Number 1 of WJEIS 2011 by WJEIS Scientific Committee.

KAYNAKÇA

Artan, İ (2007) *Okulöncesinde Müzik Eğitimi*. Okul Öncesinde İşitsel Algı ve Müzik, (ed. Öztürk, A). Anadolu Üniversitesi Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Atay, M. (2007). *İşitme Engelli Çocukların Eğitiminde Temel İlkeler*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Bal,S., Artan, İ. (1995).*Seslerle Tanışalım*. İstanbul: Ya-pa.

Derim, D.,(2007). *Koklear İmplant Olma Yaşının Görsel Dikkat Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi.Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Enç, M 1974 Ruhbilim terimleri Sözlüğü Türk Dil Kurumu Yayınları
<http://tdkterim.gov.tr/?kategori=bakdetay&sozid=EGT> adresinden 1 Nisan 2011 tarihinde elde edilmiştir.

Güler, N (2008) *Müzikle Çocuk Eğitimi*. İstanbul: Hepsicoocuk.

İzğü, Ş. (1993) *İşitme Engelli Çocukların İlköğretim Programlarında Müzik Eğitimi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (19. Basım). Nobel: Ankara.

Kaymak, S. (1995). *Yuvaya Giden Beş Yaşındaki Çocuklarla Dikkat Toplama Çalışmaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kütükçü, Ş, Erdoğan, C., (2010). *Özel Eğitimde Etkinlik Örnekleri*. İstanbul: Morpa.

Kuşçu, Ö. (2010). *Orff-Schulwerk Yaklaşımı İle Yapılan Müzik Etkinliklerinin Okulöncesi Dönemdeki Çocuklarının Dikkat Becerilerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Oğuzkan, F.,(1974). Eğitim Terimleri Sözlüğü Türk Dil KurumuYayınları
<http://tdkterim.gov.tr/?kategori=bakdetay&sozid=EGT> adresinden 1 Nisan tarihinde elde edilmiştir.

Ömeroğlu,E, Ersoy,Ö., Şahin, F., Kandır, A., Turla, A.,(2006). *Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması*. İstanbul: Kök.

Özbey,Ç.,(2009)., *Özel Çocuklar ve Terapi Yöntemleri*. İstanbul: İnkilap.

Temiz, Ebru (2007) *Okul Öncesi Eğitimde 3 Yaş Dönemindeki 35-40 Aylık Çocuklara Uygulanan Ses Eğitiminin İşitme Kayıplı ve İşitme Kayıpsız Çocukların Müziksel Ses Gelişimlerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Uçan, A (2005). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. (Ankara: Evrensel Müzikevi.